

**Programma Transformatie:
Maatschappelijke Agenda Twenterand 2024**

Inleiding: Maatschappelijke Agenda

In Twenterand willen we dat iedereen -naar eigen vermogen- mee kan doen in de samenleving. Gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en verenigingen moeten voor elkaar klaar staan en de handen ineenslaan. In de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein is het beleid vastgesteld voor vier jaar. In de maatschappelijke agenda (hierna: MAG) geven we aan wat er nodig is in de uitwerking en uitvoering van de opgaven voor zelfredzaamheid, participatie, gezondheid en ontwikkeling de komende jaren. Hierbij werken we op een nieuwe manier: we formuleren opgaven (zie hiervoor de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein) en kijken vervolgens naar de doelen die we gezamenlijk moeten behalen of de werkwijzen die we moeten verbeteren om deze opgaven te volbrengen. Het bereiken van specifieke doelen organiseren we apart (programmatisch) om er goed op te kunnen sturen. De Maatschappelijke Agenda is de uitvoering van het Programma Transformatie. Dit plan betreft het jaar 2024.

De acties die we oppakken zijn afgestemd op de doelen en opgaven die in deze maatschappelijke agenda zijn weergegeven. De gemeente, organisaties, verenigingen, ondernemers en inwoners nemen zelf initiatief en bedenken samen hoe we de doelen samen gaan bereiken. Zo zorgen we er met elkaar voor dat elke Twenterander mee kan doen en dat de sociale basis zo sterk mogelijk is.

We onderscheiden net als in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein vier belangrijke themalijnen:

1. Zelfredzame Twenterander: elke inwoner kan voorzien in zijn bestaan en kan meedoen aan de samenleving.
2. Participerende Twenterander: Twenteranders nemen deel en dragen bij aan de maatschappij
3. Gezonde Twenterander: Twenteranders zijn gezond en hebben een gezonde levensstijl
4. Lerende Twenterander: (jonge) Twenteranders krijgen en benutten kansen om zich te (blijven) ontwikkelen

Het sociaal domein is breed, heel breed. Om effectief, integraal en samen aan de gestelde opgaven te blijven werken, zijn opgaven ontleed en uitgewerkt in verschillende acties. De doelen en bijbehorende acties vormen samen de basis voor de inzet van zowel de gemeente (en de tweedelijns voorzieningen/zorg) als de inzet van de algemene voorzieningen (voorzieningen die zonder verwijzing of indicatie toegankelijk zijn) in het voorliggend veld. Zodoende werken we aan een sluitend voorzieningenniveau met de onderdelen die voor de gestelde opgaven relevant zijn.

Deze maatschappelijke agenda bestaat dus vooral uit opgaven, doelen en acties waar we samen voor aan de lat willen staan. Input hiervoor hebben we opgehaald in gesprekken over de integrale beleidsnota Sociaal Domein, en in speciaal voor de Maatschappelijke Agenda georganiseerde MAG-dagen. Dit document is dus een vertaling van de behoeften en inzichten van professionals: we werken van buiten naar binnen. De acties variëren dus ook tussen individuele en gezamenlijke acties. Bij sommige acties zal de trekkersrol bijvoorbeeld door een groep worden vervuld, terwijl andere acties meer een beroep doen op de individuele werkwijze van een professional zelf. Sommige acties vereisen verdere invulling, omdat de trekkersrol of de duiding nog moet worden ingevuld.

Opgaven en doelen die in de integrale beleidsnota uitgewerkt staan en die alleen invloed hebben op de werkwijze van de gemeente of interne systemen van de gemeente, worden in deze maatschappelijke agenda niet genoemd.

Inhoudsopgave

Inleiding Maatschappelijke Agenda	2
Hoofdstuk 1: Context en aanleiding	4
Hoofdstuk 2: Visie en ambitie van de Maatschappelijke Agenda	5
Hoofdstuk 3: Opgaven	6
De opgaven voor de zelfredzame Twenterander:	6
De opgaven voor de participerende Twenterander:	6
De opgaven voor de lerende Twenterander:	6
De opgaven voor de gezonde Twenterander:	6
Hoofdstuk 4: Inspanningen en acties	7
Prioriteiten en inspanningen voor de Zelfredzame Twenterander	7
1.1 Borgen van bestaanszekerheid	7
1.2 Borgen dat inwoners ook in de toekomst de maatschappelijke ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben	8
1.3 In samenwerking met zorgpartners en het voorliggend veld, werken aan goede, beschikbare en betaalbare hulp	10
1.4 Ondersteuning bij uitdagingen in het leven: vroegsignalering en preventieve voorliggende ondersteuning voor alle inwoners	10
Prioriteiten en inspanningen voor de Participerende Twenterander	11
2.1 Er is voor iedereen plek op de arbeidsmarkt (naar vermogen)	11
2.5 Vluchtelingen en statushouders vangen wij lokaal binnen de taakstelling op en doen zo snel als mogelijk mee	11
2.6 In Twenterand zorgen we er met elkaar voor dat iedereen zich thuis voelt en iedereen zo goed mogelijk mee kan doen in de maatschappij	12
Prioriteiten en inspanningen voor de Lerende Twenterander	13
3.2 Versterken doorgaande lijn voorschool-basisschool en basisschool-voortgezet	13
3.4 Vergroten van basisvaardigheden	13
3.5 Inspelen op gevolgen corona voor het onderwijs	14
Prioriteiten en inspanningen voor de Gezonde Twenterander	15
4.1 Versterken van de mentale gezondheid van inwoners	15
4.2 Gezondheid bevorderen	15
4.3 Stimuleren van een gezonde leefomgeving	17
Hoofdstuk 6: Veranderaanpak	18
Hoofdstuk 7: Monitoring en programmasturing	19

Hoofdstuk 1: Context en aanleiding

Twenterand is een gemeente met ambitie: we willen dat onze inwoners zichzelf kunnen redden, mee kunnen doen aan de maatschappij, zich kunnen (blijven) ontwikkelen en daarbij zo gezond mogelijk zijn. We werken er keihard aan om dat in Twenterand te bereiken! Maar dat kunnen we niet alleen... Naar aanleiding van de evaluatie van de vorige beleidsnota sociaal domein (IBN 2018-2022) werd geconcludeerd dat de beleidsdoelen van de gemeente niet bij alle professionals op het netvlies stonden. Hierdoor waren prioriteiten van de gemeente en de nut/noodzaak van bepaald beleid niet altijd duidelijk. Met de nieuwe IBN pakken we het anders aan.

Lokale situatie

In ons beleid staat de inwoner centraal. Onze inwoners, jong én oud, met én zonder beperkingen, alleen én in een groep: we zijn er voor iedereen en samen maken we Twenterand tot een prettige, leefbare gemeente waar oog is voor elkaar. Het sociale beleid wil hieraan bijdragen door als doel te stellen dat onze inwoners vitaal, veerkrachtig en zelfredzaam zijn. We sluiten hiermee aan bij het gekozen profiel in het coalitieakkoord 2022-2026 'In elke kern: voor elkaar!' en het collegeprogramma. Zoals gezegd hebben we onze doelen in het sociaal beleid van Twenterand uitgewerkt in vier themalijnen, met bijbehorende opgaven en (sub)doelen.

Aanleiding

Onze doelen zijn ambitieus en vergen dus een zorgvuldige uitwerking. Om samen met partners handen en voeten te geven aan ons beleid en om transparantie te bieden in wat we wanneer doen en waarom, is ervoor gekozen om een Maatschappelijke Agenda (MAG) te maken. Hierin worden de strategische doelen uit de beleidsnota op een toegankelijke manier uitgewerkt zodat duidelijk wordt welke acties er uitgevoerd moeten worden zodat we inzichtelijk maken waar we aan werken en waarom.

Proces

Voor de uitwerking van de doelen en inrichting van de benodigde acties hebben we gebruik gemaakt van de kennis, expertise en energie waarover onze professionals in het voorliggend veld beschikken. We hebben input van werkgroepen, netwerksamenwerkingen en inwoners gekregen en gebruikt om acties zo concreet mogelijk uit te werken.

Voor doelen die we minder goed in acties konden vertalen, of waarvoor meerdere/alle organisaties aan de lat staan, zijn er een MAG-dag en een MAG-avond georganiseerd. Bij deze bijeenkomsten (exclusief voor professionals in de uitvoering, inwoners en adviesraadleden) werd de vraag gesteld: 'wat is er nodig om de doelen op het gebied van ... te behalen?'. Dit leidde tot mooie gesprekken, nieuwe energie en een gezamenlijke bedoeling met zeer concrete acties. Om deze acties tot uitvoering te laten komen is het cruciaal dat maatschappelijke organisaties hun uitvoerende regie pakken.

De Maatschappelijke Agenda 2024 is geen in beton gegoten document, verre van. Door de vernieuwingsstrategie toe te passen en met elkaar te blijven reflecteren op het programma, kunnen we ieder jaar leren van ontwikkelingen, ervaringen en bevindingen waardoor we gemakkelijk in acties bij kunnen sturen. We spelen in op de actualiteit en kansen en gieten ons niet in een keurslijf van plannings. Natuurlijk binnen de beleidsdoelen van de integrale beleidsnota sociaal domein (omdat de strategische doelen voor 4 jaren zijn vastgelegd), maar invulling kan door de gis- en mismethode veranderen. We streven dus de gezamenlijke bedoeling (doelen) na en sturen bij waar nodig: we zijn immers ook een gemeente met lef.

Hoofdstuk 2: Vertrekpunt en ambitie van de Maatschappelijke

Agenda

De komende jaren staan we ook in gemeente Twenterand voor een aantal grote uitdagingen. Bestaanszekerheid, migratie, vergrijzing, mentale gezondheid maar ook de betaalbaarheid van de zorg in het algemeen zijn uitdagingen die vragen om een brede blik, integrale samenwerking, samenhang in aanpak en gedeelde verantwoordelijkheid. De uitdagingen spelen zowel nationaal en regionaal als lokaal een grote rol, waarbij we ons richten op passende ondersteuning voor onze inwoners nu, maar ons ook in moeten spelen op ontwikkelingen in de toekomst.

Dat vraagt om inzicht. Niet alleen inzicht in de opgaven waar we voor staan, maar ook inzicht in de inspanningen die we leveren om aan de opgaven te werken. Samen. Dat vraagt om transparantie, communicatie en samenwerking. We moeten duidelijk maken wat we doen, waarom we het doen en met wie we hiermee bezig zijn. We moeten inwoners, organisaties en verenigingen meenemen in de doelen die we nastreven en bewustwording van het belang van deze transformatie stimuleren: achteroverleunen is geen optie.

Onze ambitie: veerkrachtige en zelfredzame Twenteranders!

Inspanningen zijn nodig om onze ambitie werkelijkheid te laten worden. Om gezamenlijk, effectief en efficiënt aan dezelfde doelen te werken hebben we ervoor gekozen om een warm veranderingsproces in te zetten: we blijven ambitieus, maar ontwerpen een manier waarop we samen aan dezelfde doelen werken, waarin alle expertise en professionaliteit wordt benut en iedereen diens eigen rol kent. We werken hierbij van buiten naar binnen: door op te halen wat de trends, signalen en vragen binnen de Twenterandse samenleving zijn, zijn we sensitief en stimuleren we participatie van zowel inwoners als organisaties.

Deze nieuwe strategie vraagt een nieuwe werkwijze van gemeentelijke medewerkers. Zij worden actief gestimuleerd om partners te betrekken bij beleid en om momenten te organiseren om trends en signalen uit de samenleving op te halen. Het vraagt een andere invulling van het opdrachtgeverschap vanuit de gemeente en een andere manier van monitoring van inzet van organisaties. Hoe dit eruit gaat zien kan verschillen per opgave en zal vragen om flexibiliteit van de gemeentelijke organisatie. We blijven hierbij op ons eigen opdrachtgeverschap reflecteren waarbij we de juiste middelen inzetten om de doelen te bereiken.

Echter vraagt dit ook wat van andere betrokken organisaties. De acties die op uitvoeringsniveau zijn opgehaald moeten binnen (voorliggende) organisaties worden weggezet. Dit vraagt om een juiste rol (operationele regie) met een nieuwe mate van eigenaarschap (we staan samen aan de lat voor het behalen van het betreffende doel) en flexibiliteit (soms is aanpassing van bestaande werkzaamheden en/of structuren nodig om een doel te bereiken). Door met elkaar in gesprek te blijven en op vaste momenten de voortgang te monitoren werken we in samenhang en integraal.

Een veranderproces is niet gemakkelijk en zal tijd vergen, het begint met de bereidheid en gezamenlijke focus. De MAG geeft hieraan een impuls!

Hoofdstuk 3: Opgaven

Zoals gezegd is de Maatschappelijke Agenda direct gelinkt aan de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (hierna: IBN). De opgaven zijn dus gelijk aan de opgaven die in de IBN beschreven staan. Niet alle opgaven zijn in de Programmabegroting 2024 aangemerkt als prioriteit, we werken in deze Maatschappelijke Agenda uit welke geprioriteerd zijn en bij welke opgave relevante ontwikkelingen gaande zijn.

De opgaven voor de zelfredzame Twenterander:

- Het borgen van bestaanszekerheid.
- Borgen dat inwoners de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.
- Samen met samenwerkingspartners werken aan optimale hulp voor alle inwoners
- Ondersteuning bij uitdagingen in het leven: vroegsignalering en preventieve voorliggende ondersteuning voor alle inwoners

De opgaven voor de participerende Twenterander:

- Er is voor iedereen plek op de arbeidsmarkt.
- Bedrijven vanuit hun bedrijfsbelang interesseren voor de gemeentelijke programmadoelen
- Kansen creëren voor jongeren van VSO/PRO-scholen en voortijdig schoolverlaters.
- Samen met vraagstukken op het gebied van de krapte op de arbeidsmarkt oppakken.
- Vluchtelingen en statushouders vangen wij lokaal binnen de taakstelling op en doen zo snel als mogelijk mee.
- In Twenterand zorgen we er met elkaar voor dat iedereen zich thuis voelt en iedereen zo goed mogelijk mee kan doen in de maatschappij

De opgaven voor de lerende Twenterander:

- Gelijke kansen voor ieder kind
- Versterken doorgaande lijn voorschool-basisschool en basisschool-voortgezet
- Toekomstbestendig onderwijs en kinderopvang in Twenterand
- Vergroten van basisvaardigheden
- Inspelen op gevolgen corona voor het onderwijs

De opgaven voor de gezonde Twenterander:

- Versterken van de mentale gezondheid van inwoners.
- Uitvoering geven aan (lokale) preventieprioriteiten.
- Meer inzetten op en stimuleren van een gezonde leefomgeving

Hoofdstuk 4: Inspanningen en acties

Prioriteiten en inspanningen voor de Zelfredzame Twenterander

1.1 Borgen van bestaanszekerheid

1.1.1 Aanbod efficiënt inrichten

In Twenterand maakt een deel van de inwoners die in aanmerking komt voor een (minima)regeling hier nog geen gebruik van en lijkt er wat overlap in aanbod. Om deze reden wordt ingezet op het efficiënter inrichten van de ondersteuning. Daarmee wordt geprobeerd aanbod overzichtelijker weer te geven zodat inwoners weten waar zij met hun vragen terecht kunnen en wie hen mogelijk kan helpen. Mensen met geldproblemen moeten niet van het kastje naar de muur gestuurd worden maar goed hun weg kunnen vinden in het aanbod. Een beter overzicht in aanbod voor de maatschappelijke organisaties en de inwoner is daarvoor noodzakelijk. Zodat ook maatschappelijke organisaties weten wat er aangeboden wordt in de gemeente.

Acties 2024:

- Maatschappelijke organisaties en de gemeente werken samen om in kaart te brengen welke (minima)regelingen en voorzieningen er zijn en waar dit aangevraagd kan worden. Hiervoor wordt een flyer gemaakt, die vervolgens breed verspreid wordt. Zodoende hebben vrijwilligers en ook inwoners meer overzicht in aanbod.
- Organisaties (professionals en vrijwilligers) komen twee keer per jaar samen met als doel het delen van informatie en ervaringen zodat zij elkaar beter leren kennen en elkaar weten te vinden. Hierbij ontstaat betere onderlinge afstemming van aanbod en maken we een efficiëntie- en effectiviteitsslag.

1.1.2 Toegankelijk maken van voorzieningen

We moeten ervoor zorgen dat iedereen zijn weg vindt naar de regelingen waar zij een beroep op kunnen doen. Het is noodzakelijk dat drempels voor het vragen van hulp en/of aanvragen van regelingen verlaagd worden. Door voorzieningen toegankelijker te maken hebben meer inwoners er baat bij en worden problemen eerder gesignaleerd dan wel aangepakt. De toegankelijkheid van voorzieningen gaat hand in hand met toegankelijke informatievoorziening, waarvoor later meer aandacht in deze maatschappelijke agenda.

Acties 2024:

- In 2024 wordt onderzocht of een minimapas ingevoerd kan worden in de gemeente Twenterand.
- Als onderdeel van het bredere onderzoek naar de gemeentelijke website (zie 2.6.1) richten we de pagina's die betrekking hebben op armoedeproblematiek zo in dat het voor de inwoners direct duidelijk is wat het aanbod is en waar zij terecht kunnen met een vraag.

1.1.3 Meer inzet van ervaringsdeskundigen

Begrip, herkenning en daarna normalisering van gevoelens en gedachtes zijn cruciaal voor het volledig in beeld krijgen van de leefsituatie van de hulpvrager. Ervaringsdeskundigen kunnen op een gelijkwaardige manier in gesprek met de hulpvrager, zodat er een vertrouwensband ontstaat en de gehele leefsituatie van de hulpvrager in beeld komt. Zodra de volledige situatie in beeld is kan er het meest effectief ondersteuning worden ingezet, zeker bij mensen met geldzorgen. Mensen die zelf langdurige armoede en sociale uitsluiting hebben ervaren slaan de brug tussen mensen in armoede en professionals. Met de inzet van ervaringsdeskundigen, staat naast de financiële focus, de sociaalpsychologische component in het doorbreken van armoede centraal. In Twenterand hebben we een gecertificeerd ervaringsdeskundige.

Via de Twentse Koers (een Twentse samenwerking op het gebied van o.a. zorg en bestaanszekerheid) proberen we meer kennis van ervaringsdeskundigen te kunnen benutten.

Acties 2024:

- Actieve lobby richting de Twentse Koers om een ervaringsdeskundigenpoule op te zetten of lokale maatschappelijke organisaties de opdracht geven om een lokale ervaringsdeskundigenpoule op te zetten.
- Samen met maatschappelijke organisaties: kennis bij professionals vergroten over inzet ervaringsdeskundigen.
- Inspanningsverplichting tot betrekken van inwoners en ervaringsdeskundigen opnemen in relevante subsidieregelingen en beleid.

1.2 Borgen dat inwoners ook in de toekomst de maatschappelijke ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben

1.2.1 Normaliseren en inzetten eigen kracht

Tegenslagen of uitdagingen horen bij het leven: dat is normaal. Om onze inwoners zo weerbaar en veerkrachtig mogelijk te maken, moeten we ook onze eigen werkwijze aanpassen. We benaderen fysieke en mentale gezondheid vanuit mogelijkheden, waarbij de regie bij de inwoner blijft en individuele krachten en competenties tot uiting komen. We werken dus aan *positieve gezondheid*, voor en met de inwoners. Doel is borging in eigen gedachtegangen en werkwijzen.

Acties 2024:

- Er worden themabijeenkomsten voor inwoners georganiseerd, over verschillende onderwerpen vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.
- Maatschappelijke organisaties verbreden hun netwerk binnen kernen, gaan op werkbezoek bij andere organisaties en doen ervaringen op met hoe andere organisaties met positieve gezondheid werken.

Een luisterend oor, ondersteuning of hulp is vaak dichterbij dan de inwoner denkt. Door op zoek te gaan naar ondersteuning voor een inwoner in diens eigen netwerk willen we het 'omzien naar elkaar' versterken. *De inzet van het eigen netwerk* van een inwoner wordt bevorderd, waarbij we de sociale basis willen versterken en toerusten op (toekomstige) opgaven.

Acties 2024:

- Maatschappelijke organisaties organiseren onderling werkbezoeken waarbij ze een kijkje in elkaars keuken nemen om te zien hoe er gebruik wordt gemaakt van het eigen netwerk van de inwoner.
- Maatschappelijke organisaties spannen zich in om te kijken of bepaalde groepen/activiteiten verbonden kunnen worden, waardoor netwerken worden uitgebreid en wederkerigheid wordt gestimuleerd. Denk hierbij aan het samenvoegen van activiteiten voor jongeren en ouderen.
- Het voorliggend veld en alle verenigingen/organisaties om de inwoner heen krijgt de kans om zich te laten scholen op onderdelen, zodat ze zich bewust worden van de signaleringsrol die ze kunnen bekleden bij verschillende uitdagingen (denk aan signalering dementie, signalering eenzaamheid, AED-trainingen etc.).

Als er ondersteuning nodig is wordt er *tijdig op- en afgeschaald*. We blijven kritisch en kijken ook organisatie-overstijgend naar aanbod dat de inwoner verder kan helpen. Als een andere expertise passender is dan onze eigen, verwijzen we door en nemen we de inwoner mee in het proces.

We kijken eerst naar inzet eigen netwerk en inzet binnen de sociale basis, daarna kijken we naar wat er medisch of geïndiceerd nodig is.

Acties 2024:

- Maatschappelijke organisaties spannen zich in om het aanbod (in de kern) nog actueler en completer te kennen.
- Gemeente en maatschappelijke organisaties blijven de netwerkbijeenkomsten continueren en creëren bewustwording van de schaarste van gemeentelijke middelen (zorgkosten).

1.2.2 Aansluiting tussen jeugdzorg en onderwijs

Kinderen en jeugdigen die in jeugdhulp terecht komen hebben een verhoogd risico op schooluitval en ook op maatschappelijke uitval. Om het risico op schooluitval en maatschappelijke uitval te beperken gaan we bezig met het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, gemeente en jeugdhulp/voorliggend veld.

Acties 2024:

- De gemeente Twenterand werkt mee aan een verbeterde samenwerking tussen jeugdhulp, scholen en gemeenten op 35 zorg-intensieve scholen in Twente. De gemeente Twenterand gaat hiervoor i.i.g. zelf het gesprek aan met de Sleutel in Vroomshoop.
- Gemeente Twenterand onderzoekt de mogelijkheden tot het ontwerpen van een gedeelde visie op inclusief onderwijs.

1.2.4 Toegang van inwoners tot ondersteuning

De toegang tot ondersteuning binnen gemeente Twenterand behoeft doorontwikkeling. In 2023 zijn er al stappen ondernomen tot het in kaart brengen van de huidige toegang en goede voorbeelden uit de regio. In 2024 gaan we verder met onze inwoners, de VNG en onze voorliggende partners om te kijken naar hoe de toegang zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht gaat worden. De doorontwikkeling ligt in het meer samenhangend samenwerken (zowel met voorliggende partijen als met geïndiceerde zorg en het gedwongen kader) en beter aansluiten op de behoefte van de inwoner. We werken in Twenterand met veel verschillende voorliggende organisaties en het werken vanuit een gezamenlijke opdracht heeft aandacht nodig. Ook het beter aansluiten op de verschillende behoeften per kern moet verder ontwikkeld worden.

Acties 2024:

- Organiseren van betrokkenheid inwoners bij doorontwikkeling toegang.
- Opstellen projectplan voor doorontwikkeling toegang.

1.2.5 Versterken van de sociale basis

Het versterken van de sociale basis is reeds een opgave uit de Regiovisie Jeugdhulp en de regionale Samenwerkingsagenda en daarnaast werken we preventief (boven curatief) daarom zijn we druk bezig om onze sociale basis toe te rusten op de toekomst en te ondersteunen waar mogelijk. Hierbij leggen we de nadruk op deskundigheidsbevordering en het bewust maken van inwoners en organisaties van hun (signalerings)rol.

Acties 2024:

- Faciliteren trainingen Omgaan met Dementie.
- Faciliteren trainingen Positieve Gezondheid.
- Faciliteren trainingen Signaleren Eenzaamheid.
- Faciliteren reanimatiecursussen.

- Opzetten zelfhulpportaal waarmee inwoners zelf trainingen kunnen volgen rondom uitdagingen in hun leven.
- Faciliteren extra inzet mantelzorgondersteuning (jonge mantelzorger, vitaal mantelzorgen, etc.).

1.3 In samenwerking met zorgpartners en het voorliggend veld, werken aan goede, beschikbare en betaalbare hulp

1.3.1 *Versterken van een veilige en prettige leefomgeving voor gezinnen en jeugdigen*

Huiselijk geweld en kindermishandeling hebben een grote impact op het leven van betrokkenen en op de samenleving. Vanuit de regionale visie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en een lokale aanpak werken we eraan om deze onveilige situaties te herkennen, te stoppen én te voorkomen. In lijn met het Toekomstscenario Jeugd en Gezin willen we komen tot 'andere/nieuwe' oplossingen voor kinderen/jongeren/ gezinnen met ernstige veiligheidsrisico's. Dit richt zich vooral op de samenwerking tussen onze lokale toegang (jeugd/Wmo) en de jeugdbeschermingsorganisaties Veilig Thuis Twente, Raad voor de Kinderbescherming en Geïndiceerde instellingen (GI's).

Acties 2024:

- Wanneer de uitwerking van het Toekomstscenario in Twente start is Twenterand pilotgemeente.
- We zorgen voor meer en bredere bewustwording binnen de gemeentelijke organisatie van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling door inzet van onze aandachtfunctionarissen Huiselijk geweld en kindermishandeling.

1.3.2 *Doorontwikkelen van algemene voorzieningen*

Om de sociale basis van de Twenterander te versterken willen we meer inzetten op de toegankelijkheid van het voorliggend veld. Hiervoor moeten algemene voorzieningen worden doorontwikkeld. Voor toegang tot deze algemene voorzieningen is een indicatie niet nodig. Algemene voorzieningen hebben daardoor ook een preventieve functie.

Acties 2024:

- De gemeente zal de verschuiving van niet-specialistische zorg naar het voorliggend veld stimuleren. Wanneer mogelijk wordt dit data-gedreven uitgevoerd en wordt er gekozen voor reeds effectief bewezen interventies.
- De gemeente verkent (en faciliteert) vormen van voorliggende dagstructurering.
- Maatschappelijke organisaties zetten meer in op het inzetten van sport als middel.

1.4 Ondersteuning bij uitdagingen in het leven: vroegsignalering en preventieve voorliggende ondersteuning voor alle inwoners

1.4.1 *Collectieve aanpak opvoedondersteuning*

In het plan opvoedondersteuning Twenterand is in beeld gebracht wat de ontwikkelpunten zijn voor collectieve opvoedondersteuning. Samen met ZorgSaam Twenterand wordt afgestemd hoe de ontwikkelpunten worden geprioriteerd.

Acties 2024:

- Prioritering van ontwikkelpunten van collectieve opvoedondersteuning die benoemd zijn in het plan opvoedondersteuning Twenterand. De prioritering zal plaatsvinden tussen ZorgSaam Twenterand en de gemeente Twenterand. Aan de hand van de prioritering zal in 2024 een start worden gemaakt met verschillende taken.
- In 2024 wordt de kerngroep jonge kind opgezet door de gemeente Twenterand, zoals omschreven in het plan Opvoedondersteuning in Twenterand.

1.4.2 Kansrijke start

In het plan opvoedondersteuning Twenterand is in beeld gebracht wat de ontwikkelpunten zijn voor Kansrijke Start. Deze opdracht is per 1 januari 2024 gegund aan ZorgSaam Twenterand.

Acties 2024:

- In 2024 wordt de hernieuwde opdracht door ZorgSaam Twenterand uitgevoerd. Deze opdracht bestaat uit proces- en casusregie bij de eerste 1000 dagen van het kind. Er zal hierbij een aftrap plaatsvinden op in januari 2024, zodat diverse partners zicht krijgen op wie de nieuwe regisseur Kansrijke Start is en wat hij/zij gaat doen. Het succes van de hernieuwde opdracht wordt gemeten aan de hand van diverse monitoringfactoren.
- In 2024 krijgen diverse onderwijs en zorg partners in Twenterand die betrokken zijn bij het jonge kind de mogelijkheid om gebruik te maken van het platform MinNultotVijf. Het platform is een inspiratieplatform waarbij diverse thema's worden behandeld die relevant zijn voor de doelgroep die werkt met het jonge kind. Pedagogisch medewerkers, gastouders en zorgprofessionals krijgen hierdoor meer vaardigheden hoe zij moeten signaleren en hoe zij om kunnen gaan met bepaalde problematieken.
- In 2024 zal er een webinar plaatsvinden over vroegsignalering bij het jonge kind voor Twenterandse professionals.

Prioriteiten en inspanningen voor de Participerende Twenterander

2.1 Er is voor iedereen plek op de arbeidsmarkt (naar vermogen)

Met de introductie van de Participatiewet, de Wet banenafpraak en het quotum arbeidsbeperkten zijn randvoorwaarden gesteld om een inclusieve arbeidsmarkt te ontwikkelen. Een arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen. Om dit doel te realiseren moeten organisaties en ondernemers (meer) inclusief gaan denken en iedereen zoveel mogelijk in staat te stellen om naar vermogen bij te dragen in de organisatie. Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking (denk hierbij aan beschut werk en garantiebannen) of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.

Acties 2024:

- Storytelling implementeren.
- IkBINDR verder uitbreiden /onder de aandacht brengen.
- De Sociale werkvoorziening toekomstbestendig uitvoeren.

2.5 Vluchtelingen en statushouders vangen wij lokaal binnen de taakstelling op en doen zo snel als mogelijk mee.

2.5.1 De opvang/huisvesting van de doelgroepen a, b en d

Het sociaal kloppend hart van Twenterand uit zich ook in de opvang van nieuwe Twenteranders. We onderscheiden de volgende groepen nieuwe Twenteranders, te weten:

- a. Statushouders
- b. Ontheemde Oekraïners
- c. Arbeidsmigranten
- d. Asielzoekers

In het kalenderjaar 2024 ligt de Twenterandse focus, mede gelet op de aangenomen motie van de Raad, vooral op de huisvesting, participatie en integratie van statushouders en ontheemde Oekraïners in onze samenleving. De taakstelling voor het kalenderjaar 2024 is naar verwachting 72 en de huidige cumulatieve achterstand bedraagt 18. De totale opgave voor 2024 bedraagt dus naar verwachting 90.

Acties 2024:

- De gemeente Twenterand zal in samenwerking met Mijande op basis van onze overeenkomst statushouders huisvesten. Gelet op de totale opgave van 90 te huisvesten statushouders is er een extra inspanning nodig om dit te realiseren. We zullen met extra gemeentelijke initiatieven komen om de opgave in 2024 te realiseren.
- In 2024 vangt de gemeente Twenterand circa 250 ontheemde Oekraïners op, op de locaties Sportlaan en de Blekkenhorst.
- De gemeente zal in 2024 vooral inzetten op de goede integratie en participatie van ontheemde Oekraïners in onze gemeente.

2.6 In Twenterand zorgen we er met elkaar voor dat iedereen zich thuis voelt en iedereen zo goed mogelijk mee kan doen in de maatschappij

2.6.1 Toegankelijke informatievoorziening

Om kennis te nemen van wat er in Twenterand speelt en mogelijk is, is toegankelijkheid van informatie van belang. De begrijpelijkheid, bereikbaarheid en vindbaarheid van de informatie spelen daarin een rol. De wijze en de manier waarop informatie wordt gedeeld, moet aansluiten bij de doelgroep waarvoor het is bestemd. Om informatie toegankelijk te maken moet men bewust zijn van het onderscheid in geletterdheid. De inhoud moet daarom begrijpelijk zijn op elk niveau. Als gemeente hebben wij hier ook nog veel in te winnen. Daarom zetten wij aankomend jaar in op de volgende acties:

Acties 2024:

- De gemeentelijke website moet een belangrijke bron van informatie zijn voor onze inwoners. In 2024 kijken we binnen de gemeente naar de indeling van de website. Vervolgens bekijken we onze teksten vanuit het sociaal domein kritisch en passen deze zo aan dat iedereen ze kan begrijpen.
- De gemeente onderzoekt scholingsmogelijkheden voor begrijpelijk schrijven, bijvoorbeeld via het taalpunt.
- De gemeente zal informatie delen via een passend medium voor de ontvanger (denk aan taal, bereikbaarheid).
- Maatschappelijke organisaties reflecteren op hun eigen manier van communiceren. Zij hebben in hun communicatie ook aandacht voor het bereiken van inwoners met lage basisvaardigheden.

2.6.2 Inclusie

In Twenterand willen we dat alle inwoners gelijkwaardig mee kunnen doen. Gemeentebreed zetten we in op beleid dat zo inclusief mogelijk is. Inclusie is daarmee een belangrijk speerpunt in alle domeinen binnen de gemeente. Voor het onderdeel binnen de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein staan wij aan de lat. Het is van belang om meer oog voor en contact met alle inwoners uit de maatschappij te hebben. Betrokkenheid van de inwoners bij plannen en ideeën wordt dan ook gestimuleerd zodat gelijkwaardig meedoen ook daadwerkelijk mogelijk is. In 2024 streven we daarom naar het vergroten van betrokkenheid van alle inwoners bij de plannen en uitvoering van onze ambities, waarbij toegankelijke informatie een belangrijk speerpunt is (zie 2.6.1).

Acties 2024:

- Er wordt een inclusieraad opgesteld waardoor inwoners meer betrokken zijn en er meer aandacht is voor en geluisterd wordt naar mensen met een beperking. Inclusieve groepen worden actief bevraagd naar hun mening en inzichten.
- Maatschappelijke organisaties organiseren en faciliteren vraaggericht de uitwisseling van kennis en ervaring met mensen van een minderheid.

- In 2024 neemt onze gemeente deel aan het programma Alliantie Gelijkspelen. Met deelname aan dit samenwerkingsverband hopen we stappen te zetten in de acceptatie van alle inwoners van Twenterand in de sport. Middels deelname zetten we ook in op het tegengaan van discriminatie in de sport.
- In de gemeente zullen ook inclusieve speeltuinen worden gerealiseerd. Zo kunnen alle kinderen met elkaar spelen en elkaar ontmoeten.

Prioriteiten en inspanningen voor de Lerende Twenterander

3.2 Versterken doorgaande lijn voorschool-basisschool en basisschool-voortgezet

3.2.2 Voortgang kinderen monitoren

Kinderdagverblijven en scholen zijn aangewezen voor het uitvoeren van de voor- en vroegschoolse educatie, de zogenaamde vve-aanbieders. In samenwerking met de GGD en Dimensional Insight wordt er een vve-monitor ontwikkeld en ingevoerd. Dimensional Insight heeft een vve-monitor ontwikkeld en samen met de GGD Twente en (gesubsidieerde) vve-aanbieders, willen we deze monitor ook binnen gemeente Twenterand gaan gebruiken. Hiermee monitoren we het gebruik van de vve-voorziening en bieden de uitkomsten ons, de GGD, kinderopvangorganisaties en basisscholen objectieve aanknopingspunten voor verdere beleidsontwikkeling.

Daarnaast is leefstijl een belangrijk onderdeel van ontwikkeling van kinderen. Samen met onze partners onderzoeken wij daarom of we gericht in beeld kunnen brengen wat de kinderen in welke wijk/kern nodig hebben om zo gezond mogelijk op te groeien, zodat we hier sneller op in kunnen spelen. Denk aan kinderen die zonder ontbijt naar school gaan, kinderen en ouders die weinig kennis hebben van gezond eten/koken of weinig bewegen.

Acties 2024:

- De nieuwe vve-monitor gaat live!
- De gemeente onderzoekt samen met partners of we een instrument kunnen vinden dat (aanvullend op de GGD-monitor jeugd en jongeren) concrete data oplevert waarmee we gericht interventies kunnen inzetten.

3.4 Vergroten van basisvaardigheden

3.4.1 Samen voorliggend aanbod omtrent verbeteren basisvaardigheden uitbreiden/promoten

Basisvaardigheden zijn van groot belang om onze inwoners mee te kunnen laten doen. Meermaals is gebleken dat er op het vlak van verbeteren van basisvaardigheden (taalvaardigheid, rekenvaardigheid en digitale vaardigheid) nog een wereld te winnen valt: daarom trekken we het onderwerp breder en willen we samen met organisaties uit de sociale basis meer aandacht hebben voor basisvaardigheden.

Acties 2024:

- De gemeente voert het actieplan basisvaardigheden samen met onze partners uit.
- Gezamenlijk met de bibliotheek trainen we meer organisaties/verenigingen en inwoners in het (h)erkennen van lage basisvaardigheden en geven hen handvatten om inwoners te wijzen op het voorliggende aanbod.

3.4.3 Inzet op vergroten basisvaardigheden in voorschool en op basisschool intensiveren

Het onderwijs – te beginnen bij de voorschool – speelt een belangrijke rol in zowel het signaleren, benoemen, aanpakken en doorverwijzen van zowel kinderen als hun ouders.

Hoe eerder onderwijsachterstanden of lage basisvaardigheden gesignaleerd worden, hoe sneller er passende ondersteuning geboden kan worden. Geïntensiveerde samenwerking en inzet met/op scholen is daarom essentieel.

Acties 2024:

- Het project Samen Digi-TAAL wordt uitgebreid! Samen met de bibliotheek, het Taalpunt, voorscholen en basisscholen bereiken we momenteel 65 ouders en hun peuters/kleuters. Dit wordt in 2024 verder uitgebreid en vindt plaats in overleg met de werkgroep doorgaande lijn, de bibliotheek en het Taalpunt.
- De gemeente onderzoekt hoe en waarmee we pedagogisch medewerkers en leerkrachten kunnen toerusten in kennis over ouders met lage basisvaardigheden.
- Het project Gezinsaanpak/basisvaardigheden vanuit de provincie Overijssel gaat in 2024 van start in Westerhaar en Vroomshoop.

3.5 Inspelen op gevolgen corona voor het onderwijs

3.5.1 Thema's als mentale gezondheid & schoolverlaten koppelen aan schoolse activiteiten.

Scholen zijn unieke vindplaatsen voor jongeren die vast dreigen te lopen. De verbinding tussen onderwijs en de rest van het sociaal domein is dus cruciaal om vroegsignalering te laten plaatsvinden. Met het onderwijs als belangrijke partner, werken we onder andere aan thema's als mentale gezondheid.

Acties 2024:

- De gemeente onderzoekt samen met onderwijs, professionals op het gebied van mentale gezondheid en andere belangrijke betrokkenen als jongerenwerkers en procesmanagers, welke ketenaanpak we gezamenlijk in kunnen zetten om de mentale gezondheid van jongeren te beschermen of te verbeteren. Dit voeren we vervolgens samen uit.
- Op het voortgezet onderwijs wordt het project NoFilter uitgevoerd. Bij dit project is er aandacht voor het mentaal welzijn van jongeren. We onderzoeken of dit een structureel aanbod wordt.

3.5.3 Cultuur & sport als middel

Cultuureducatie draagt bij aan gelijke kansen voor alle jongeren. Het gaat bijvoorbeeld om extra aandacht voor vaardigheden als samenwerken, kritisch denken en creatieve oplossingen vormen. O Cultuurparticipatie vergroot ook het welbevinden van onze inwoners. Cultuurparticipatie leidt tot meer onderling contact, een gevoel van zingeving en het gevoel van gezien en gehoord worden.

Acties 2024:

- De gemeente stimuleert actief leefstijlinterventies die de link met sport en bewegen leggen. Denk hierbij aan valpreventie-activiteiten, bewegen om stress en spanning een plek te geven en laagdrempelige (ontmoetings-)activiteiten voor ouderen en mensen met een licht verstandelijke beperking.
- Sportieve en culturele organisaties zijn heel belangrijk in de sociale basis. De gemeente zet in op het versterken van de signaleringsfunctie die sportieve en culturele organisaties kunnen bekleden. We bieden verschillende trainingen aan om trainers, bestuurders en deelnemers aan activiteiten te trainen in het signaleren van bijvoorbeeld dementie.
- In 2024 ligt er ook bij de bibliotheek een focus op de oudere doelgroep. Cultuur wordt in relatie gelegd met o.a. de Dementheek.
- Sjors Sportief en Sjors Creatief wordt als stimuleringsproject ingezet bij de basisscholen om deelname aan sportief en cultureel aanbod te vergroten.
- In 2024 wordt de mogelijkheid tot cultuureducatie in de kinderopvang en het voortgezet onderwijs verder onderzocht.

Prioriteiten en inspanningen voor de Gezonde Twenterander

4.1 Versterken van de mentale gezondheid van inwoners

4.1.2 *Maatwerk leveren in ondersteuning van de aanwonenden van het kanaal*

Dit vraagstuk speelt al jaren en gaat naar verwachting nog wel even duren. In de tussentijd gaan we onverminderd door met het bieden van passende ondersteuning aan aanwonenden van het kanaal.

4.1.3 *Een dementievriendelijk Twenterand*

Door vergrijzing van de gemeente Twenterand zal het aantal inwoners met een zorgvraag toenemen. Ook dementie zal steeds vaker voorkomen. Factoren zoals de groeiende afhankelijkheid van (mantel)zorg en het langer thuis moeten wonen maken dat er ingezet moet worden op het dementievriendelijker maken van de gemeente. Door zelfstandigheid en participatie te faciliteren zijn ouderen langer zelfredzaam en behoeven zij minder zware zorg.

Acties 2024:

- De gemeente en het ketennetwerk Dementie leggen de focus op signalering en bewustwording rondom het thema dementievriendelijk Twenterand. Hierdoor wordt er actief ingezet op het trainen van organisaties uit de sociale basis in het herkennen en omgaan met (mensen met) dementie. In 2024 vinden er 15 trainingen plaats.
- We gaan door met de reguliere activiteiten rondom het thema en nemen het gedachtengoed van positieve gezondheid nog nadrukkelijker mee.

4.1.4 *Zinvolle daginvulling (voorliggende dagbesteding)*

Hoewel de zinvolle daginvulling (voorliggende dagbesteding/dagstructurering) geen (in de programmabegroting vastgestelde) prioriteit voor 2024 is, worden hier wel de nodige gesprekken over gevoerd en beginnen we in 2024 met een pilot voor voorliggende dagbesteding. De dagstructurering wordt uitgevoerd door Stichting de Klup en werkt intergenerationeel en denkend vanuit krachten en mogelijkheden in plaats van vanuit problematieken en indicaties. Wordt vervolgd.

4.1.5 *Weerbare Twenterandse jongeren*

Hoewel de extra inzet op weerbare Twenterandse jongeren geen (in de programmabegroting vastgestelde) prioriteit voor 2024 is, zijn we druk bezig om samen met partners een ketenaanpak rondom mentale gezondheid bij jongeren op scholen vorm te geven. Hier gaan we in 2024 mee verder, met alle partners op het gebied van ondersteuning voor jongeren.

4.2 Gezondheid bevorderen

4.2.1 *Twenteranders zitten lekker in hun vel: meer bewustwording van gezonde keuzes*

Door het stimuleren van het maken van gezonde keuzes streven we naar een gezonder Twenterand. Naast voeding heeft het lekker in je vel zitten ook betrekking op beweging en het mentale welzijn. Hoewel er al initiatieven worden opgezet die betrekking hebben op voeding, het mentale aspect en of beweging waardoor een gezondere leefstijl wordt gestimuleerd of aangeleerd, kan verbinding tussen deze activiteiten nog meer worden gezocht. Dit thema speelt voor alle twenteranders: jong en oud.

Acties 2024:

- Er worden meer interventies ingezet die toegespitst zijn op doelgroepen. Zo lijkt de LVB-doelgroep een risicogroep voor ongezond gedrag, in 2024 gaan we hierop inspelen.
- Het belang van mentale gezondheid wordt prominenter in beeld gebracht. De uitrol van #NOFilter vindt plaats.

- De aanbesteding, positionering en uitrol van het signaalpunt eenzaamheid vindt plaats, waarbij de gehele sociale basis wordt meegenomen in hun signaleringsrol en waarin het melden van een 'niet pluis' gevoel makkelijker wordt.
- De gemeente gaat door met het faciliteren van mogelijke vindplekken als de buurthuis kamers en andere ontmoetingsplekken.

4.2.2 Aantal inwoners met een verslaving laten dalen

In de gemeente Twenterand hebben we te maken met middelenproblematiek. In het lokale preventieakkoord van de gemeente Twenterand 2023 is reeds geschetst onder het kopje verleiding en verslaving welke acties met betrekking tot alcohol, roken en drugs er de komende periode plaatsvinden. Gemeente Twenterand wil zich gaan richten op vroegsignalering van verslavingsproblematiek om intergenerationele overdracht en andere nadelige gezondheidsproblematiek te beperken. Dit doen we door het geven van voorlichting en het aanbieden van andere preventieve activiteiten.

Acties 2024:

- De verbinding tussen de belangrijkste ketenpartners wordt verbeterd en tevens kunnen inwoners op een laagdrempelige wijze informatie verkrijgen over verslaving en verslavingszorg. Daarvoor is het van belang dat professionals elkaar van gezicht gaan herkennen. De bureaudienst waar vragen rondom verslavingen gesteld kunnen worden, zal zodoende beter gevonden worden door de ketenpartners. Zo wordt een centraal punt gecreëerd waar vragen m.b.t. verslavingsproblematiek getrechterd worden.
- FirstAiddd wordt wederom ingezet in groep 8 van de basisschool. Tevens gaan zij een rol spelen op de middelbare scholen. Daarnaast wordt gestart met voorlichting bij de zes voetbalclubs. Dit in relatie met het nationale preventieakkoord en het sport- en bewegingsakkoord.
- Stichting Lichtpunt Twenterand wordt een vaste partner in het voorliggend veld.
- In samenwerking met de stichting Ik Stop Ernee organiseert de gemeente Twenterand stoppen met roken cursussen voor inwoners die roken. Het stoppercentage van de cursus is rond de 78 procent.
- Het GHB-overleg wordt verbreed. Daarmee sluiten we aan bij de uitkomsten van het wetenschappelijke onderzoek van het Trimbos over de blauwdruk GHB. Dit wordt lokaal uitgerold.
- Voor inwoners die opgenomen worden in een kliniek zal meer maatwerk geleverd worden in het traject voor opname, ten tijde van de opname en tijdens de uitstroom. De inwoner moet zo goed mogelijk worden opgevangen om een leven vorm te geven buiten de verslavingskliniek.
- Preventie wordt in 2024 meer ingebed bij de voorliggende voorzieningen.
- In 2024 streven we ernaar dat de familie-ervaringsdeskundige aanbod rondom verslavingszorg toespitst op de gemeente Twenterand en het netwerk meer gebruik gaat maken van de diensten van de familie-ervaringsdeskundige.

4.2.3 Inrichten van de ketenaanpak valpreventie bij ouderen

Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn gemeenten verplicht om een ketenaanpak valpreventie in te richten vanaf 2024. In Twenterand zijn we koploper op dit gebied: in Westerhaar is al gestart met een pilot om wijkverpleegkundigen, fysiotherapeuten, praktijkondersteuners en andere partners valrisicoanalyses af te laten nemen om zo snel mogelijk preventieve ondersteuning bij de inwoner te kunnen bieden.

Acties 2024:

- Pilot valpreventie monitoren en uitrollen over heel Twenterand.
- De gemeente organiseert samen met de werkgroep valpreventie Westerhaar een informatieavond voor alle professionals rondom het thema valpreventie om de ketenaanpak verder vorm te geven en uit te rollen.

4.3 Stimuleren van een gezonde leefomgeving

4.3.1 Inrichten van meer rook-/alcoholvrije zones

Ter voorkoming van gezondheidsschade en ter bevordering van de gezondheid van de Twenterander wordt ook ingezet op het stimuleren van een gezonde leefomgeving. Op het gebied van het inrichten van meer rook-/alcoholvrije zones zijn de afgelopen jaren al stappen gezet. In 2024 worden meer rook- en alcoholvrije zones ingevoerd. Gestreefd wordt naar het rookvrij maken van kinderboerderijen en speeltuinen. Zij zullen daarom in 2024 worden voorzien van een rookverbod.

Acties 2024:

- De gemeente plaatst bij alle speelplekken en kinderboerderijen materialen zoals tegels en/of borden die rookvrije zones aanduiden.

Hoofdstuk 6: Veranderaanpak

We kunnen het niet vaak genoeg benoemen: we moeten het samen doen! We bereiken de doelen alleen als we met inwoners, betrokken organisaties en andere partners goed en effectief samenwerken. We gebruiken 2024 om een programmastructuur en -werkwijze te ontwikkelen waarin we participatie van inwoners en organisaties zo actief mogelijk stimuleren. We onderzoeken wat er nodig is om het gevoel van eigenaarschap bij organisaties te stimuleren en kijken naar hoe we inwoners kunnen motiveren om mee te kijken en te denken in de plannen die we willen uitvoeren. Zoals al eerder gezegd zijn transparantie en communicatie cruciaal om dit verandertraject goed te doorlopen: we – daarmee bedoelen we gemeente én organisaties - gaan dus actief de hant op om te laten zien waar we mee bezig zijn en welke gedragsverandering er nodig is om de gestelde doelen te bereiken¹. We maken hierbij gebruik van communicatiemiddelen die passen bij de doelgroepen.

Leren en innoveren

Het enige constante in het leven is verandering, maar er moet ook ruimte en tijd zijn om terug te kijken en te reflecteren op de uitgevoerde acties. We moeten kritisch zijn op de inzet van middelen en op de mate waarin acties bijdragen aan het behalen van doelen. We combineren kleine en grote stappen om de gestelde doelen te bereiken en kunnen niet alles tegelijk (zeker vanuit operationeel en financieel oogpunt). We houden rekening met de behoeften die er zijn binnen onze kernen, spelen in op de cultuurverschillen binnen kernen en hebben oog voor wat dat betekent voor het wel of niet slagen van acties (bijvoorbeeld pilots).

Dit alles betekent dat we grondig moeten monitoren en reflecteren. De gemeente en partners moeten elkaar opzoeken, stilstaan, terugkijken en leren van wat we hebben ondervonden. Vervolgens met elkaar reflecteren, innoveren en doorgaan met het werken aan de gestelde doelen. We maken hierbij gebruik van de PDCA-cyclus, ook wel Plan, Do, Check Act. Zó maken we optimaal, effectief en efficiënt gebruik van kennis, expertise en middelen.

¹ Uitgangspuntennotitie voorliggend veld- 20 maart 2023

Hoofdstuk 7: Monitoring

Met de uitvoering van deze maatschappelijke agenda werken we aan gezamenlijke doelen. We gaan voor veerkrachtige en zelfredzame Twenteranders en willen vlot van start om deze nieuwe manier van werken in te voeren. Echter staan we nog in de beginfase: 2024 zal dus ook in het teken staan van het zoeken naar passende indicatoren om inzet te meten en veel kwalitatieve reflectie om met elkaar de voortgang te monitoren. Tellen en vertellen gaan hand in hand.

Monitoren van samenwerking en eigenaarschap

Om de vinger aan de pols te houden als het gaat om de samenwerking met onze partners, krijgt de maatschappelijke agenda een vaste plek in bestaande (en indien nodig tijdelijke) overlegstructuren. Hierdoor kost het deelnemende organisaties dezelfde tijdsinvestering maar maken we efficiënter gebruik van deze tijd. Ook kunnen we hierin monitoren wat de voortgang van bepaalde acties is, omdat het de bedoeling is dat de acties worden opgepakt door uitvoerende organisaties. Door dit met elkaar te delen en van elkaar te leren ontstaat er ook een gevoel van eigenaarschap over de maatschappelijke agenda en de doelen die we samen nastreven.

Dynamisch programma

Het programma is dynamisch omdat we samen een bepaalde bedoeling nastreven en de wereld niet stil staat ondertussen. Dat betekent ook dat het programma werkvormen kiest die past bij het vraagstuk. Het bestaat uit zowel projecten, processen als improvisatie. Tussentijds reflecteren en bijsturen betekent ook dat we van tevoren weten dat we flexibel moeten zijn en doelen of acties moeten kunnen aanpassen.

Voortgang rapporteren

Via de nieuwsbrief sociaal domein en de verschillende momenten in de planning- en controlcyclus wordt de voortgang van (de verschillende acties, doelen en opgaven in) de MAG gerapporteerd. In de tussentijd is natuurlijk iedereen welkom om mee te doen en mee te denken in de uitwerking van de gestelde doelen en benoemde acties.

Communicatie

Zoals eerder gezegd is transparantie en communicatie cruciaal om deze nieuwe manier goed te laten landen en de ontwikkeling tastbaar te maken. Samen met Team Communicatie wordt gekeken hoe we dit het beste aan kunnen pakken. Ook willen we op den duur de communicatieafdelingen van onze samenwerkingspartners gaan betrekken zodat we de olievlek van verspreiding zo groot mogelijk kunnen maken.